
Tekijä Eerika Yli-Rahko

Työn nimi Taiteen kandidaatin opinnäytetyö

Laitos Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

Koulutusohjelma Muoti

Vuosi 2019

Sivumäärä 53

Kieli suomi

Tiivistelmä

Taiteen kandidaatin opinnäytetyöni koostuu produktiivisesta ja kirjallisesta osuudesta. Produktiivinen osio on miestenvaatemallisto, joka on suunniteltu ja valmistettu syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana. Kirjallisessa osuudessa avaan mallistoni lähtökohtia, suunnittelun ja valmistuksen eri vaiheita sekä reflektoin omia tuntemuksia, onnistumisia ja epäonnistumisia koko prosessin ajalta.

Malliston lähtökohdat ovat Johannes Ittenin ja Josef Albersin teosten väriesimerkit sekä miesten pukeutuminen 1920-1930- luvulla. Kirjallinen osuus pitää sisällään lähtökohtien pohjalta tehdyn miestenvaatemalliston suunnitteluvaiheen, materiaalien kehittämisen, valmistusprosessin ja lopullisen kymmenen asukokonaisuuden miestenvaatemalliston läpikäymisen.

Opinnäytetyön tavoitteena on oppia hallitsemaan mallistokokonaisuuden suunnittelu- ja valmistusprosessi sekä kommunikoidaan omaa visiota konkreettisen työskentelyn ja kirjallisen osion kautta.

EERIKA YLI-RAHKO

Taiteen kandidaatin opinnäytetyö

Muoti

Muotoilun laitos

Aalto-yliopisto

Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

2019

Sisällys

1 Johdanto.....	5
2 Taustatutkimus.....	7
2.1 Johannes Itten ja Josef Albers.....	8
2.2 Miesten pukeutuminen 1920-1930- luvulla.....	14
3 Suunnitteluprosessi.....	17
3.1 Luonnokset.....	19
3.2 Materiaalit.....	20
3.3 Neuleet	22
3.4 Silkki.....	28
3.5 Muotoilu, kaavoitus ja protot.....	33
4 Mallisto.....	39
5 Yhteenveto.....	42
6 Kiitokset.....	45
7 Lähteet.....	51
7.1 Painetut lähteet.....	51
7.2 Kuvat.....	52

1 Johdanto

Taiteen kandidaatin opinnäytetyöni koostuu produktiivisesta ja kirjallisesta osuudesta. Produktiivinen osio on miestenvaatemallisto, joka on suunniteltu ja valmistettu syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana. Kirjallisessa osuudessa avaan mallistoni lähtökohtia, suunnittelun ja valmistuksen eri vaiheita sekä reflektoin omia tuntemuksia, onnistumisia ja epäonnistumisia koko prosessin ajalta.

Kolmannen vuoden alku ja koko syksy 2018 ei mennyt mallistoni suunnittelun kannalta niin hyvin kuin olisin toivonut. Pyörittelin pitkään eri aiheita ja kokonaisuuksia, jotka eivät hetken työstämisen jälkeen enää tuntuneet omilta. Vaikka aloitinkin viimeisen kandidvuoteni hyvillä mielin ja levänneenä, syksyyn mittaan huomasin oman suunnittelijaidentiteettini olevan hukassa. Ensimmäisen vuoteni aikana minulle ei vielä muodostunut mitään vahvoja esteettisiä mieltymyksiä, ja toisen vuoden ryhmätyömalliston aikana oli pysyttävä melko objektiivisena ja etäisenä suhteessa mallistoon, jotta ryhmätyö sujuisi mahdollisimman hyvin. Näiden tekijöiden lisäksi sopeutuminen Otaniemeen ja uusiin tiloihin vaikuttivat osaltaan työskentelyyni ja keskittymiskykyyni, ehkä jopa enemmän kuin silloin ajattelin.

Toisen vuoden mallistoprosessin aikana minulle kävi selväksi, että miesten kaavan pohjalta suunnittelu oli minulle luontevaa. Olin myös todella innostunut neulestudiossa työskentelystä, joten nämä kaksi elementtiä olivat selkeinä prosessin alusta saakka. Tein paljon materiaalikokeiluja ja kävin läpi useita mahdollisia taustatutkimuksen aiheita. Nyt jälkeinpäin huomaan, että vaikka syksyn suunnittelu ja taustatutkimusosuus tuntui todella työläältä, olin niin sanotusti tanssinut lopullisen tuloksen ympärillä koko ajan. Koko syksy oli ikään kuin poissulkemisen sarja, jonka jälkeen löytyi malliston ydin, joka tuntui omalta.

Tässä kirjallisessa työssä käsittelen ensin mallistoni taustatutkimuksen aiheita ja niistä muodostuvaa kokonaiskuvaa. Sen jälkeen siirryn suunnitteluprosessiin, joka sisältää materiaalien kehittelyn, luonnokset, kaavoituksen ja protojen valmistamisen. Viimeisenä kerron malliston valmistumisesta ja lopputuloksesta sekä teen yhteenvedon koko mallistoprosessista. Yhteenvedossa käsittelen omia tuntemuksia, onnistumisia ja epäonnistumisia koko opinnäytetyön ajalta. Kerron myös miten koko prosessi vaikutti minuun tulevaisuuden työskentelyn ja omien tavoitteiden kannalta.

23

26

24

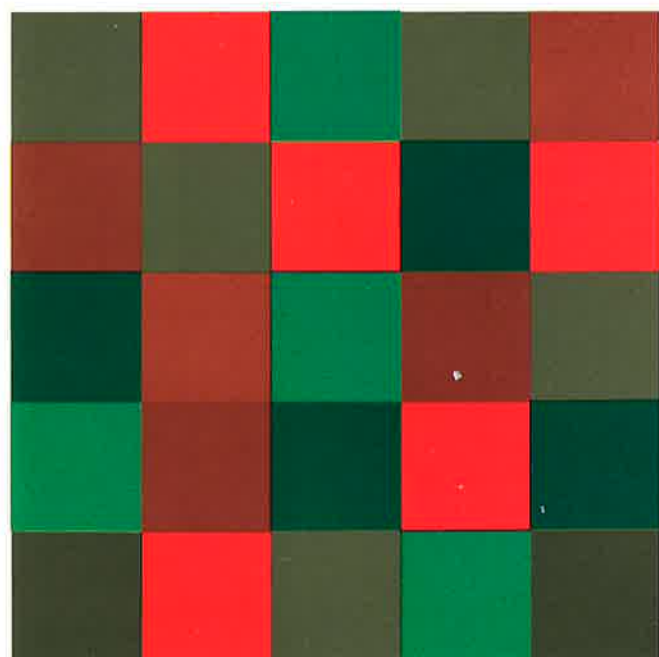
27

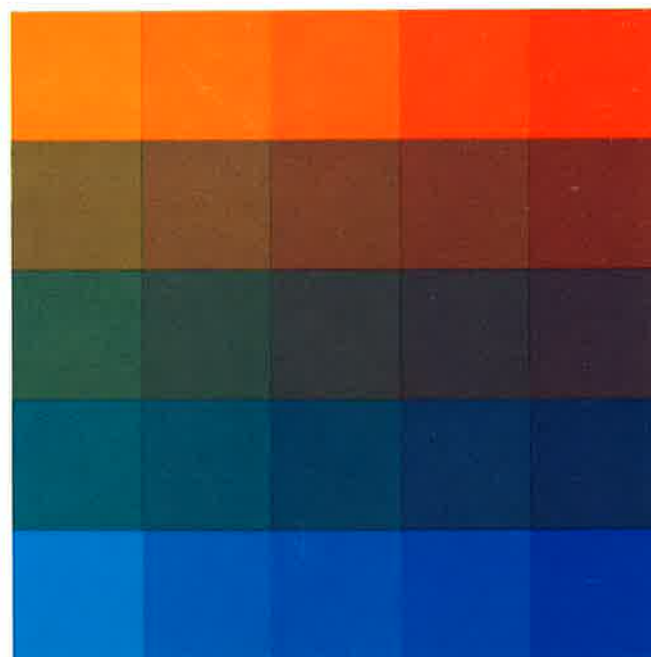
25

28

29

30

2 Taustatutkimus

Taustatutkimuksella tai muodin alalla tuttavallisemmin ”researchilla” tarkoitetaan pääosin visuaalisen materiaalin keräämistä ja tutkimista malliston suunnittelun tueksi. Taustatutkimus voi olla enemmän vaatteellista, jossa kiinnitetään huomiota vaateen leikkauksiin, mittasuhteisiin, yksityiskohtiin ja rakenteisiin. Toinen tapa tehdä researchia on etsiä materiaalia, joka välittää haluttua tunnelmaa tai rakentaa syvempää tarkoitusta tai tarinaa malliston taakse.

Opinnäytetyössäni taustatutkimus on yhdistelmä molemmista yllämainituista tavoista. Olen taustaltani vaatetusompelija ja muutenkin aika käytännönläheinen ihminen, joka myös näkyy tavassani suunnitella vaatteita tai mallistoa. Ennen kuin mallistollani oli mitään kontekstia tai tarkoitusperää, näin jo mielessäni millaisia vaatteet olisivat siluetiltaan. Päädyin tutkimaan 1920 - 30-luvun miesten pukeutumista ja siihen vaikuttaneita ajan ilmiöitä, sillä kyseinen aikakausi oli historiasa iso murroskohta elämäntyylin ja pukeutumisen kannalta, ja sen ajan vaatteiden siluetti oli juuri sitä mitä myös mallistoltani halusin. Aiheesta kerron tarkemmin kappaleessa 2.2.

Johannes Ittenin ja Josef Albersin väriteoriasteosten diagrammit ja väriesimerkit tulivat osaksi researchia tekstiilimallistokurssin myötä. Ne olivat ratkaisevassa asemassa malliston lopullisen värityksen kannalta, joka päättyi myös olemaan koko malliston tärkein elementti. Mallistosta tuli tavallaan väritutkielma vaateen muodossa, josta lisää kerron kappaleessa 2.1.

2.1 Johannes Itten ja Josef Albers

Johannes Itten (1888-1967) oli sveitsiläinen taiteilija, suunnittelija ja väriopin kehittäjä. Hän toimi muun muassa mestarina Weimarin Bauhausissa, saksalaisessa taidekoulussa, vuosina 1919-1923. Sitten hän on opettanut eri taidekouluissa ja Tekstiiliammattikoulussa Zürichissa. Parhaiten Itten tunnetaan työstään ja tutkimuksestaan väriopin parissa. Hän kehitti tietotaitojaan yhdessä oppilaidensa kanssa läpi uransa, joka huipentui hänen suurteoksensa *Kunst Der Farbe* -julkaisuun vuonna 1961. Teos käsittää hänen elinikäisen tutkimuksensa liittyen värien subjektiiviseen ja objektiiviseen tunnistamiseen ja kokemiseen. (Kare 1970, 5) Yllä mainitun suurteoksen pohjalta on tehty tiivistetympi ja yksinkertaisempi väriopin kirja Johannes Itten *Värit taiteessa* (suom.), jota itse käytän osana opinnäytetyöni taustatutkimusta.

Kantavat teemat Ittenin väriopissa ovat värin fysikaalinen ja emotionaalinen luonne. *Värit taiteessa* -teos käsittää väriopin peruslait ja määrittelee yksilöllisiä aistien rajoituksia ja toimintoja. Keskeisenä ajatuksena on aistien rajoituksista eroon pääsemisen teorian ja tiedon avulla. Vaikka värien hahmottaminen onkin hyvin subjektiivinen asia, teoria tukee intuitiivisen työskentelyn etenemistä poistaen päättämättömyyden tunteet. (Kare. 1970. s. 7-8)

Josef Albers (1888-1976) oli saksalaissyntyinen taiteilija ja teoreetikko. Hän opiskeli Weimarin Bauhausissa vuosina 1920-1923 Johannes Ittenin alaisuudessa. Opiskelun jälkeen myös Albers palkattiin opettamaan Bauhausiin suunnittelun osastolle. Hän opetti Bauhausissa vuoteen 1933 asti, kunnes koulu suljettiin natsien painostuksesta. Hänet kutsuttiin Yhdysvaltoihin opettamaan heti taidekoulun sulkemisen jälkeen, minne hän jäi koko loppuelämäkseen. Albers opetti Black Mountain

Collegessa ja myöhemmin Yalen yliopistossa, joista jälkimmäisen aikana vuonna 1963 Yale University Press julkaisi Albersin värien suhteellisuutta käsittelevän teoksen *Interaction of Color* (Josef Albers Värien vuorovaikutus, suom. Kärkkäinen & Laitinen). (Kärkkäinen & Laitinen. 1991. s. 7)

Teoksessa tarkastellaan värien käyttäytymistä ensisijaisesti käytännön kautta ja pyritään havainnollistamaan värien suhteellisuutta ja harjoittamaan omaa havaintokykyä. Väriesimerkit on toteutettu offset- tekniikalla, joka tässä tapauksessa tarkoittaa eriväristen ja erikokoisten geometristen muotojen vierekkäin ja päällekkäin asettelua illuusoiden luomiseksi. Visuaalisen oivaltamisen kautta ymmärretään paremmin värien keskinäinen vuorovaikutus, muodon ja sijainnin vaikutus sekä värin suhde määrään, intensiteettiin ja painotukseen. (Kärkkäinen & Laitinen. 1991. s. 15-16)

Päädyin valitsemaan Ittenin ja Albersin teosten väriesimerkit osaksi visuaalista ja teoreettista taustatutkimustani syksyllä 2018 tekemäni neulenäytteen vuoksi. Neuleen rakenne vaikutti lankojen värin havaitsemiseen niin voimakkaasti, että halusin syventyä enemmän taustalla olevaan ilmiöön ja sen syihin. Näytteessä on käytetty neonkeltaista ja tummanvihreää lankaa plateeratulla links links -rakenteella. Plateeraus tarkoittaa sitä, että päälangan rinnalla kulkee toinen lanka, joka pysyy neulerakenteessa aina päälangan takana.

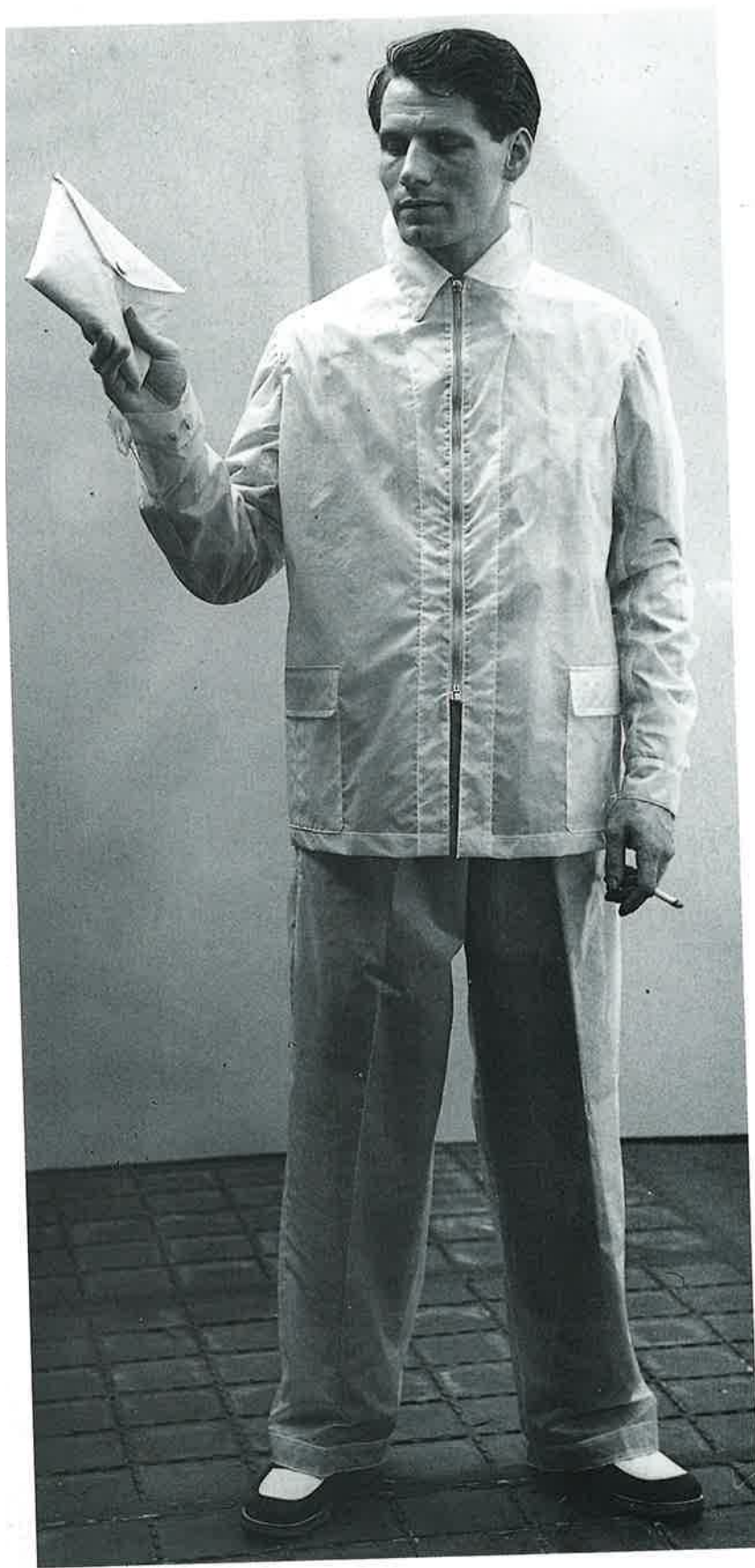
Links links -rakenteen idea on neuleen kuviointi yksinkertaisesti siirtämällä silmukat alueittain etutasolta takatasoon ja toisin päin. Tuttavallisemmin voidaan puhua oikeasta ja nurjasta silmukasta. Koska kuviointi tapahtuu etu- ja takatason vaihtelulla, myös plateeraus- ja päälanka vaihtavat paikkaa tämän mukaan. Toisin sanoen, kun kuvassa oleva näytteen etupuolella menee keltainen lanka, vastaavasti toisella puolella kulkee samassa kohtaa vihreä lanka.

Verrattuna Ittenin ja Albersin värioppiin en pyri kuitenkaan mallistollani teoreettisesti todistamaan mitään. Kyse on enemmänkin omiin havaintoihin perustuvista värikokeiluista, jotka voi pukea päälle. Neuleissa itsessään on havaittavissa värien välinen vuorovaikutus, mutta halusin tutkia asiaa myös isommassa skaalassa, joten päädyin valmistamaan samoja asukokonaisuuksia useammassa eri värissä. Malliston kannalta merkittävämpään asemaan nousee omasta mielestäni Albersin tapa lähestyä värien hahmottamista, sillä Itteniin verrattuna se nojaa enemmän subjektiivisuuteen ja ympäristön vaikutukseen, kuin tarkkaan määriteltyn teoriaan.

2.2 Miesten pukeutuminen 1920- ja 1930- luvulla

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen miesten pukeutuminen alkoi siirtyä hiljalleen epämuodollisempaan suuntaan. Amerikan räjähdysmäisen talouskasvun ja huolettoman jazz- ajan vaikutus siirtyi Atlantin yli Eurooppaan haastamaan jäykän eleganssin.

20-luvun puoliväliin tultaessa puvun siluetti oli muuttunut väljemmäksi, ja vapaa-ajan pukeutumiseen imettiin selvästi sporttisempia vaikutteita.

20-luvun alussa nuoren aikuisiän kynnyksellä oleva sukupolvi ryhtyi kapinoimaan muodollista pukeutumista vastaan omaksuen termin ”Soft dressing”. Termillä tarkoitettiin pukeutumistyyliä, joka ennen kaikkea edusti mukavuutta ja liikkumisen vapautta. Tyypillistä tälle pukeutumiselle olivat säkkimäinen puvuntakki, leveät housut, neuleet ja kauluspaidat, joissa oli pehmeä kaulus. Tämän rennomman miesten muodin suuntauksen yksi seuratuimpia pukeutujia oli Walesin prinssi Edward, joka myöhemmin vuonna 1936 kruunattiin Ison-Britannian kuninkaaksi.

(Constantino. 1997. s. 32)

Vapaa-ajan takki, englanninkieliseltä nimeltään ”sports jacket”, oli 1920 - 30-luvun miesten pukeutumisen kulmakiviä. Se juontaa juurensa 1880-luvun englantilaisen yläluokan vaatetuksesta, jota käytettiin ulkoilmaharrastusten parissa kuten metsästyksessä, ratsastuksessa ja kävelyretkillä (Koda & Martin. 1989. s.113). 20-luvun aikana se kehittyi silloiseen modernimpaan muotoonsa. Takille ominainen laatikkomainen istuvuus ja villakankaan käyttö jatkui, mutta siluetista tuli säkkimäisempi ja yksityiskohdat olivat riisuttuja. Olkapäistä ja hihoista tuli leveämmät, ja takissa käytetyt kankaat olivat värikkäämpiä ja kuviollisempia. (Koda & Martin. 1989. s.114) Tyypillisesti ”sports jacket” yhdistettiin eriparisiin housuihin, kuviollisten neuleiden ja rennomman kauluspaidan kanssa.

Sodan jälkeisellä aikakaudella housujen yleisilme muuttui yhtä lailla epämuodollisempaan suuntaan. Istuvuus oli väljempi, henkseleiden sijaan käytettiin vyötä ja kankaat olivat väreiltään ja kuvioiltaan monipuolisempia. Alun perin väljempi housu siirtyi arkipukeutumiseen urheilun, eritoten golfin kautta, jossa käytettiin väljiä polvihousuja pitkävartisten sukkien kanssa. Housuista käytettiin sanaa ”plus-fours”. Ne olivat leikkaukseltaan sotaa edeltävän ajan polvihousuja runsaammat, mikä mahdollisti kankaan laskeutumisen 4 tuumaa polven alapuolelle. Väljien polvihousujen lisäksi 20-luvun puolivälissä lanseerattiin termi ”Oxford bags”, jota käytettiin Oxfordin yliopiston opiskelijoiden käyttämistä leveistä ja prässätyistä housuista, joiden lahkeiden ympärysmitta oli tavallisesti 28 tuumaa eli noin 71 senttiä. (Constantino. 1997. s. 36-37)

Sporttisemman ja väljemmän pukeutumisen suosiota nosti Walesin prinssi Edward, joka oli golfin ja rennomman elämäntyylin suuri ystävä. Hänet kuvattiin usein asukokonaisuudessa, joka koostui väljästä ”sports jacketista”, jonka alle hän puki kauluspaidan ja neuleen, väljistä polvihousuista ja pitkistä sukista. Hänen edustusmatkansa Amerikkaan osaltaan vauhdittivat miesten pukeutumisen murrosta, sillä media seurasi hänen pukeutumistaan matkojen aikana tarkasti. Amerikkalainen nuoriso imi vaikutteita hänen pukeutumisestaan ja Walesin prinssi puolestaan omaksui amerikkalaista pukeutumistyyliä. (Constantino. 1997. s.37) Vaikutteiden vaihtuminen Atlantin puolin ja toisin ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana oli avainasemassa miesten pukeutumisen vapautumisessa.

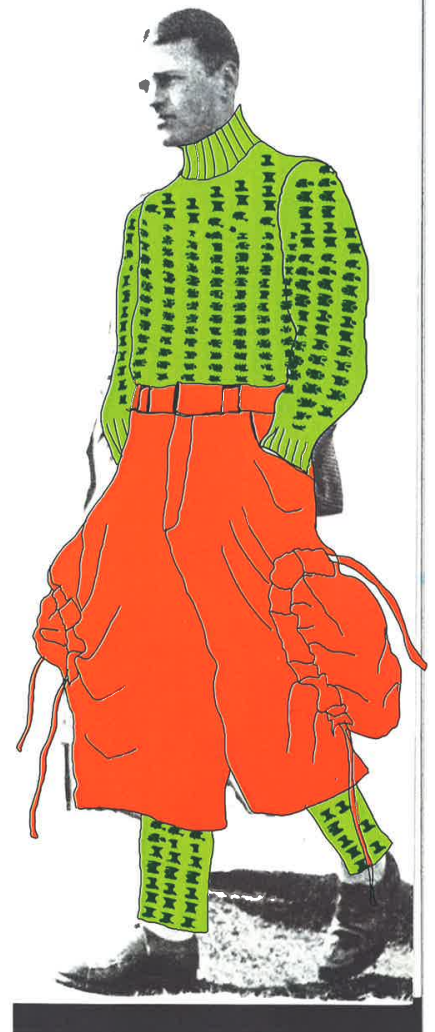
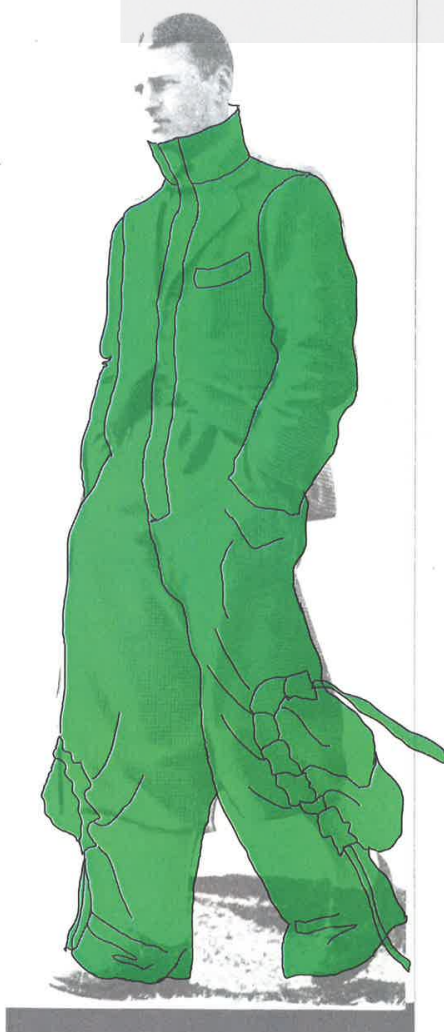
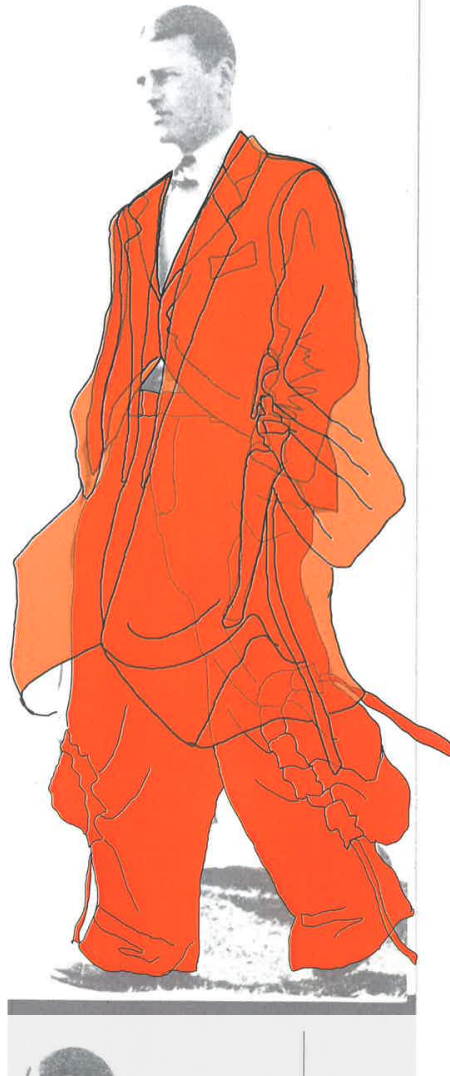
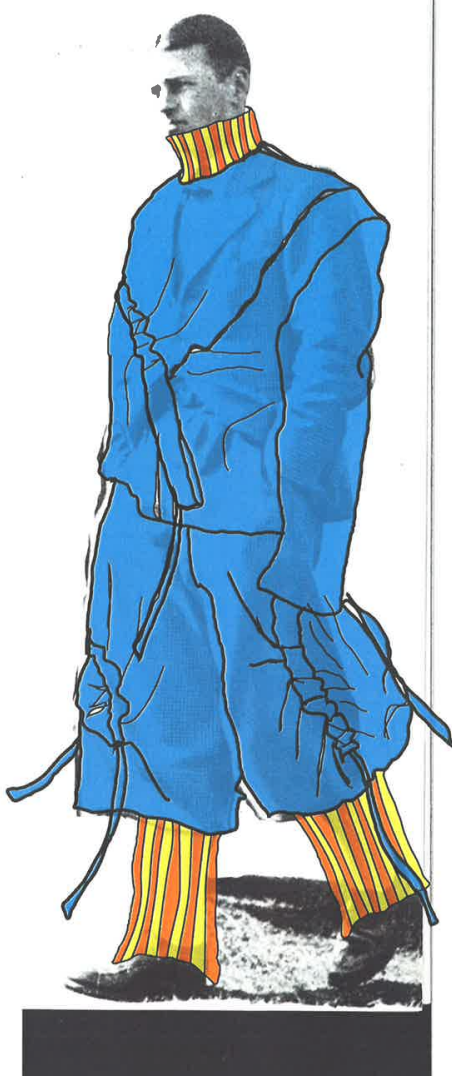
3 Suunnitteluprosessi

Kandivuotta edeltävänä kesänä päätin, että haluan hyödyntää koulumme studiotiloja mahdollisimman paljon opinnäytetyömallistossani. Toisen vuoden ryhmämallistossamme studioiden käyttö jäi vähäiseksi, sillä valmistimme vaatteet suurimmaksi osaksi valmiista materiaaleista yhtä digiprinttiä ja neulepaitaa lukuun ottamatta. Myöskään toisen vuoden studiokurssien jälkeen ei ollut vielä niin varma olo erilaisista tekniikoista, että olisi uskaltanut rakentaa kokonaista mallistoa itse tehtyjen materiaalien varaan.

Syksyn 2018 neulesuunnittelun ja tekstiilimallisto kurssit loivat hyvän pohjan mallistoni materiaalien kehittämiseen. Vaikka taustatutkimukseni aiheet olivat pitkälle syksyyn hajanaisella pohjalla ja koko prosessi tuntui tökkivän ajoittain pahasti, konkreettisen materiaalin luominen auttoi minua prosessissa eteenpäin ja hiljalleen muodostamaan ehjän kokonaisuuden mallistoni pohjalle. Olen aina pitänyt itseäni kaavapohjaisena suunnittelijana omasta koulutustaustastani johtuen, joten olin melko yllättynyt siitä, että materiaalit olivat se tekijä, joka yksinomaan viitoitti tietä mallistoni lopulliseen ulkomuotoon.

3.1 Luonnokset

Vaikka lopulliset taustatutkimuksen aiheet olivat melko epäselvät joulun asti, mielessäni oli kuitenkin jonkinlainen visio siitä, millaisen siluetin ja mitä tuotteita halusin mallistoon sisältyvän. Tein syksyllä jonkin verran luonnoksia, joissa oli jälkeempäin katsottuna nähtävissä lopullisen malliston elementtejä ja siluetteja. Jätin luonnostelun kuitenkin melko nopeasti, koska taustatutkimus oli vielä epävarmaa ja malliston luonne ja tuotteet vaihtuivat omassa päässäni koko ajan.

Keskityin loppusyksyn materiaalien työstämiseen, mikä olikin ratkaiseva tekijä malliston lopullisen suunnan ja estetiikan löytämisessä. Lopullisten materiaalien tunnun ja laskeutuvuuden, sekä muotoilujen pohjalta aloin luonnostella mallistoa 20-30 luvun miesten pukeutumiseen nojaten. Tuon aikakauden pukujen säkkimäisyys ja väljyys istuivat hyvin tavoittelemaani siluettiin. Piirtämistä ja suunnittelua helpotti myös ajattelu tuotekategorioittain. Sen sijaan, että olisin ajatellut mallistoa kokonaisuutena, pilkoin piirtämisprosessin osiin. Piirsin yksittäisiä erilaisia housuja, paitoja, takkeja ja haalareita, jonka jälkeen kokeilin erilaisia asukokonaisuuksia, joista oli helppo muodostaa yhtenäinen mallisto.

3.2 Materiaalit

Malliston lopulliset materiaalit ovat silkkiorganza ja itsetehdyt neuleet. Kaikki materiaalit on käsitelty samalla painotekniikalla lukuunottamatta ADF-koneella valmistettuja ruutukuosisia neuleita. Silkin osalta lähdin tavoittelemaan isoja väripintoja, keveyttä ja läpinäkyvyyttä. Yhdistelemällä isoja väripintoja, käyttämällä läpinäkyvyyttä hyväksi ja kerrostamalla tuotteita halusin luoda toimivan ja vapaan pohjan erilaisten asu- ja värikokonaisuuksien rakentamiseen. Alkuperäisenä

tarkoituksena oli käyttää myös painavampaa ja paksumpaa takkivillaa, mutta neuleiden paksuus ja kolmiulotteisuus toivat riittävästi sopivaa vastapainoa ohuille ja keveille kankaille.

Materiaalivaihtoehtojen rajaaminen kahteen kategoriaan tuntui luontevalta vaihtoehdolta sillä värien voimakkuus ja neuleiden kolmiulotteisuus loi monipuolisen ja eheän kokonaisuuden. Useampi pohjamateriaali olisi tehnyt mallistosta sekavan ja harmoninen tunnelma olisi muuttunut täysin.

3.3 Neuleet

Kaikista materiaalitekniikoista neule on tuntunut kaikkein luonnollisimmalta ja helpoimmalta heti ensimmäisestä kurssista lähtien. Neuleet olivat myös olennainen osa 20-30- luvun miesten pukeutumisen muutosta kohti rennompaa ja sporttisempaa elämäntyyliä. Mallistooni halusin nimenomaan neuleiden kautta tuoda samaa rennompaa ja vapautuneempaa vaikutelmaa puvun pohjalta suunnitelluiden vaatteiden rinnalle.

Syksyn 2018 aikana kehitin sekä neulesuunnittelu että tekstiilimallisto kurssilla useampia eri rakenteita. Keskityin erityisesti kolmiulotteisten rakenteiden luomiseen enkä niinkään neuleprinttien tekemiseen, sillä halusin luoda kontrastia malliston materiaalien tuntujen ja painojen välille. Vaikka käytin paljon aikaa neulerakenteisiin, päädyin lopulta yksinkertaisiin rakenteisiin, ribbiin ja links linksiin, jotta kokonaisuus pysyi harmonisena. Lopulliseen mallistoon tein kahdeksan neuletuotetta, joista neljä neulottiin links links -rakenteella ADF-koneella. Toiset neljä tuotetta neuloin itse 3.5 gg Dubied-koneella.

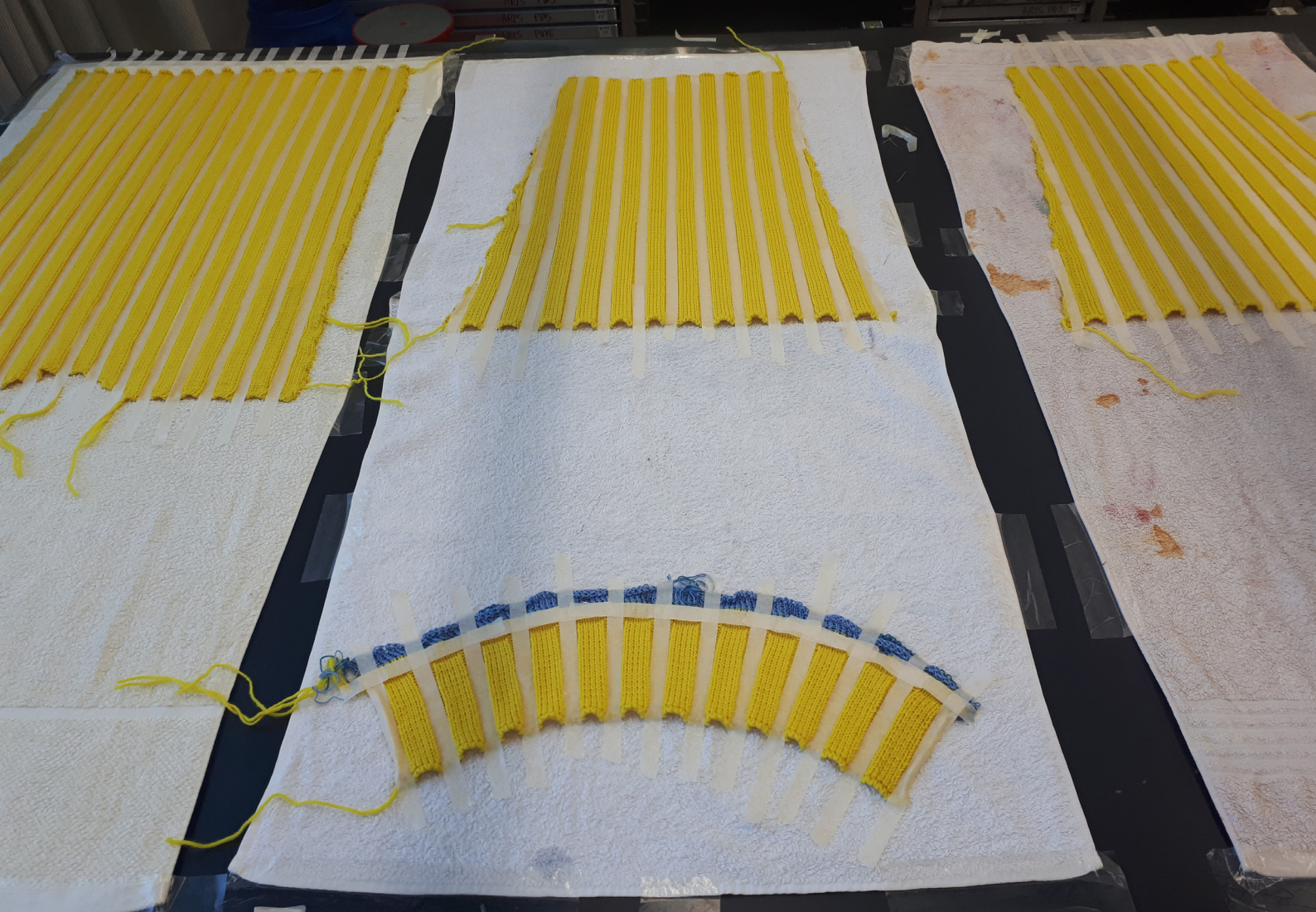
ADF-koneella neulottu plateerattu links links- rakenne ruutukuosilla oli yksi rakenteista, joita kokeilin tekstiilimallistokurssin aikana. Plateeraus tarkoittaa sitä, että päälangan rinnalla kulkee toinen lanka, joka pysyy neulerakenteessa aina päälangan takana. Links Links- rakenteen idea on neuleen kuviointi yksinkertaisesti siirtämällä silmukat kuvioalueittain etutasolta takatasoon ja toisin päin.

Tuttavallisemmin voidaan puhua oikeasta ja nurjasta silmukasta. Koska kuviointi tapahtuu etu- ja takatason vaihtelulla myös plateeraus- ja päälanka vaihtavat paikkaa tämän mukaan. Toisin sanoen, kun neuleen etupuolella kulkee keltainen lanka, vastaavasti toisella puolella kulkee samassa kohtaa vihreä lanka.

Päätin käyttää ADF-neuleissa ruutukuosia sillä se vaikutti neuleen rakenteen käyttäytymiseen todella mielenkiintoisella tavalla. Säännöllinen neliökuosi, jossa joka toinen neliö on etutason silmukkaa ja joka toinen on takatason silmukkaa, aiheuttaa neuleen rakenteessa jännitteen, joka muodostaa hyvin kolmiulotteisen pinnan. Plateerauksella aikaansaatu kaksivärisyys vahvistaa rakenteen efektiä entisestään.

Halusin tehdä myös neuleita, joita voisin jatkotyöstää painostudiossa samalla tekniikalla kuin muita mallistoni kankaita. Kaipasin myös vielä lisää raskaampia materiaaleja, joten päädyin neulomaan käsin 4x5 ribbiä 3,5 gagen Dubied-käsikoneella. Käytin rakenteeseen paksua keltaista ja sinistä villasekoitelankaa, joka entisestään korosti rakenteen kolmiulotteisuutta. Neuloin vaatteiden palat muotoon, eli mitään ei ole saumuroitu tai leikattu. Näin tuotteista tuli mahdollisimman viimeisteltyjä ja neuleen jatkokäsittely painostudiossa oli helpompaa, kun silmukoiden purkautumista ei tarvinnut pelätä. Valmiiksi neulotut palat painoin ohennetulla lämpöliimapastan ja fluorisoivan neonpigmentin sekoituksella.

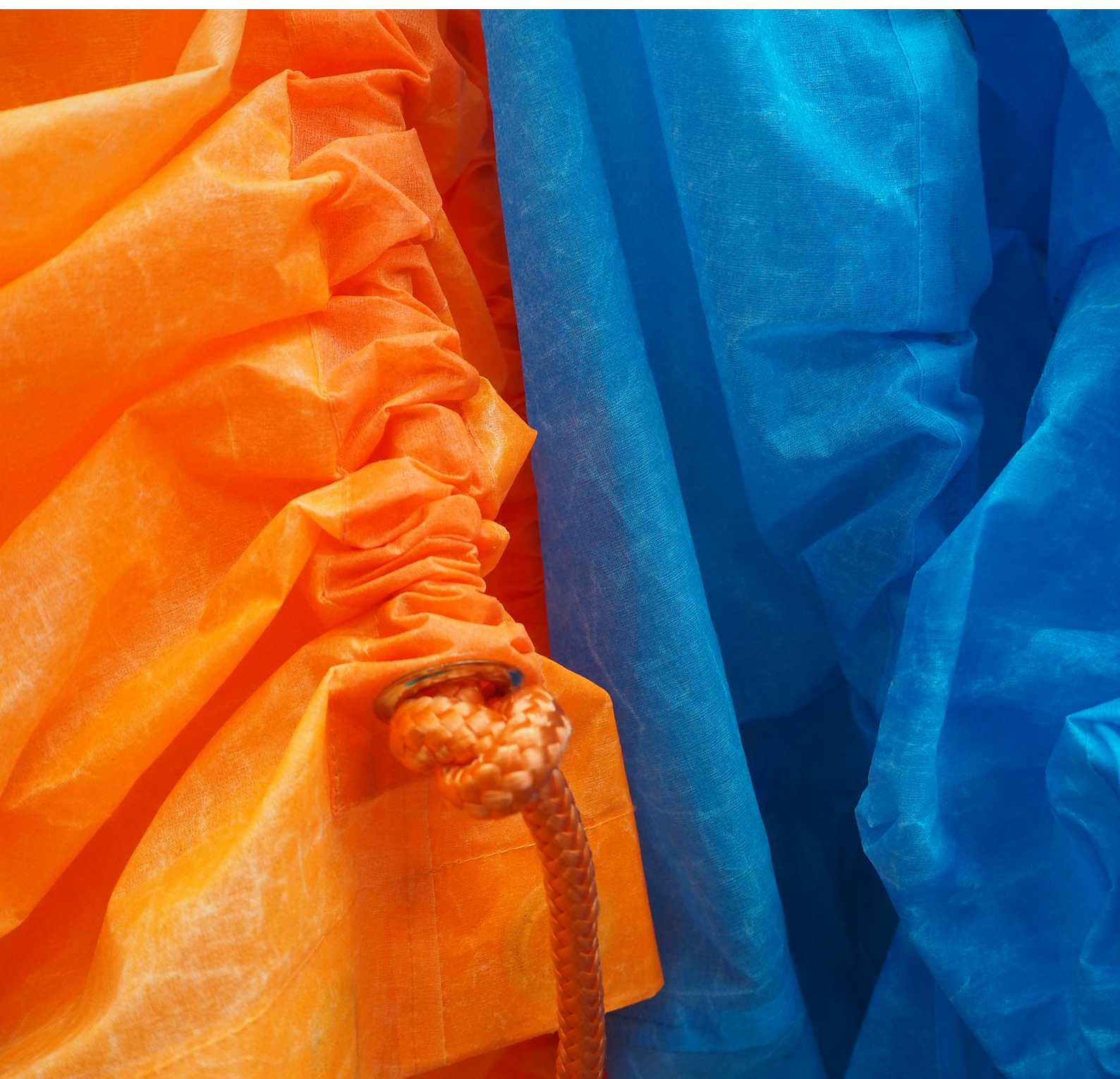
3.4 Silkki

Tekstiilimallisto-kurssin aikana tutustuin Josef Albersin ja Johannes Ittenin teoksiin, jotka käsittelevät väriteoriaa molemmat hieman eri näkökulmista. Teokset sisältävät offset- tekniikalla toteutettuja väriesimerkkejä, joissa tarkastellaan värien keskinäisiä suhteita ja vaikutuksia toisiinsa. Tältä pohjalta halusin luoda mallistollani samankaltaisia ”väriesimerkkejä” vaatteen muodossa. Päädyin käyttämään ohutta silkkiorganzaa, sillä se oli toimiva pohja käyttämälleni painotekniikalle ja keveydellään toi myös kaipaamaani funktionaalista ilmettä perinteiseen miesten puvun pohjalta tehtyyn vaatteeseen.

Kaikki silkkituotteet on painettu samalla tekniikalla. Käytin kankaan päällystämiseen 40/60 suhteella ohennettua lämpöliimapastaa (meltingbase), johon on sekoitettu pigmenttiä. Pinnoite loi kankaalle vahamaisen pinnan ja paperimaisen tunnun. Silkissä halusin hyödyntää painotekniikan kanssa materiaalin läpinäkyvyyttä, mikä mahdollisti aiemmin mainittujen ”väriesimerkkien” imitoimista vaatteessa. Kerrostamalla silkkituotteita keskenään pystyin luomaan isossa mittasuhteessa kokeiluja värien keskinäisestä vaikutuksesta ja siitä, miten värien määrä, läpikuultavuus ja vaatteen volyymi vaikuttaa lopulliseen kokonaisuuteen.

3.5 Muotoilu, kaavoitus ja protot

Lopullisen malliston vaatteellisesta rungosta tuli hyvin yksinkertainen sillä halusin antaa materiaaleille mahdollisimman paljon tilaa. Mallisto rakentui yhdestä puvusta, haalarista, takista, kahdesta eri neulepaidasta ja neulehoususta. Vaikka erilaisia tuotteita ei ollut paljon, mallistosta kasvoi kymmenen asun kokonaisuus.

Syksyn aikana tein muotoiluja ja erilaisia volyymikokeiluja vanhoista miesten puvuntakeista. Leikkasin takkeja osiin ja lisäsin leikattuihin saumoihin lisää kangasta niin, että puvun pohja oli vielä selkeästi tunnistettavissa, mutta mittasuhteet ja volyymi täysin eri. Lisäsin selkäpuolelle 90 asteen leikkaussaumoja, joihin ompelin mittoihin sopivia suoria leveitä kaitaleita abstraktin säkkimäisen muodon aikaansaamiseksi. Ompelemalla kiristysnyörikujia uusiin leikkaussaumoihin sain kerättyä kangasta runsaammiksi muodoiksi, mikä korosti takin selkäpuolen epäsymmetristä leikkausta. Kun olin tyytyväinen ensimmäiseen kokoon ommeltuun muotoiluun, purin muotoilun osiin ja tein paloista kaavat. Ompelin kaavojen pohjalta vielä yhden proton, joka toimi lopullisen tuotteen pohjana.

Puvun takin kaavan tein suoraan peruskaavan pohjalta, mihin tein vain pieniä muutoksia kauluksen muotoon, otin syötökset pois olkapään pyöriöltä ja pidensin hihaa. Selkäpuolelle lisäsin myös kiristyskujan, joka teki takista funktionaalisemman näköisen. Sopivaa haastetta toivat takin taskut, sillä puvun takkiin ei tullut vuorta. Pyrin kaavoittamaan taskut niin, että sisäpuolella näkyisi mahdollisimman vähän ompeleet ja aukileikkaukset.

Eniten haastetta kaavoituksessa tuottivat housut ja haalari. Housuissa ongelmalliseksi osoittautui haarakoukku. Korkean ja istuvan vyötärön sovittaminen väljiin lahkeisiin edellytti täydellisen muotoista haarakoukkua. Lisähaastetta toi myös päällystetty silkkiorganza, jonka tiesin repeytyvän helposti. Tein housuista kolmet tai neljät protot ennenkuin sopivat väljyydet löytyivät. Haalarissa ongelmia tuotti haarakoukun lisäksi myös keskivartalon väljyys. Halusin haalarin olevan rennon väljä, mutta kuitenkin niin, että se istuisi hyvin. Useamman proton jälkeen sain väljyydet vihdoinkin toimimaan. Tarkoituksena oli tehdä haalarista ikään kuin puvuntakin ja housujen hybridi, joten kaavoitin yläosaan istuvat puvuntakin hihat ja selkään lisäsin saman kiristyskujan, mikä on myös malliston puvuntakissa. Haalarin housuosaan lisäsin samat yksityiskohdat kuin malliston housuissa.

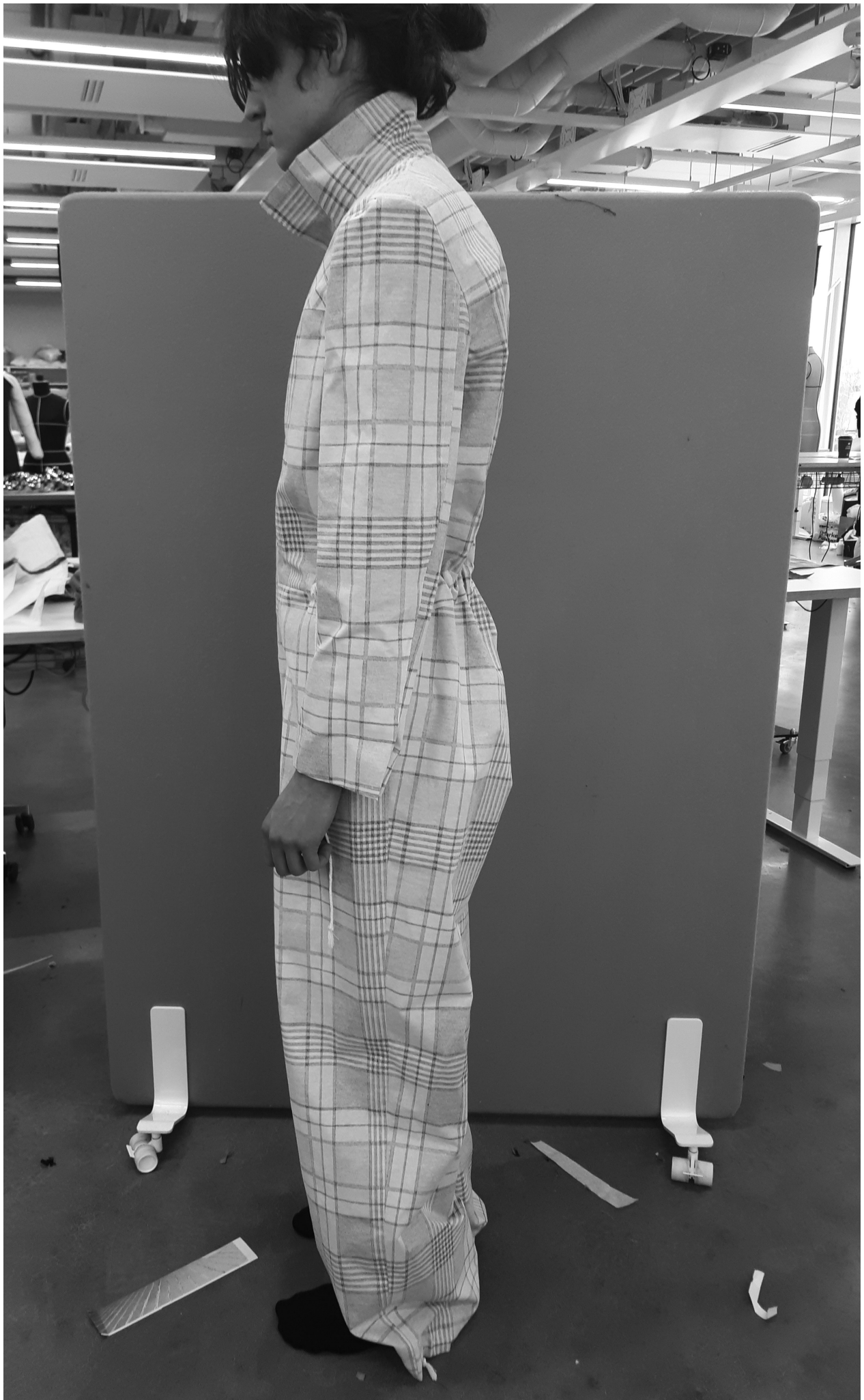
Ruudullisiin Links links-neulevaatteisiin tein kaavat college-housujen ja -paidan pohjalta. Kun väljyydet olivat hyvät, kaavat vietiin CMS ADF-neulekoneen ohjelmaan, jossa kaavan pohjalta tehtiin tiedostot muotoon neulottuihin kappaleisiin. Käsinneulottuun housuun ja paitaan en tehnyt mitään kaavaa. Piirsin vaatteiden palat pienessä koossa paperille ja laskin tarvittavat silmukoiden, rivien ja kavennusten määrän haluttujen mittojen mukaan. Tähän sain onneksi apua Anna-Mari Leppisaareltä ja Juha Vehmaanperältä, sillä en ollut koskaan aikaisemmin neulonut Dubied-koneilla neuletta muotoon.

4 Mallisto

Lopullisen malliston valmistamisen aloitin maaliskuun 2019 loppupuolella. Aloitin painamalla lähes kaikki silkkiorganzapalat takkeihin, pukuihin ja haalareihin. Painamisen lomassa neuloin Dubied-käsikoneella muotoon palat kahteen neuleasukokonaisuuteen, joita jatkotyöstin myös painostudiossa. Tarkoituksena oli myös neuloa ADF-neuleiden palat ja koota kaikki kahdeksan neuletuotetta ennen toukokuuta, sillä neuletuotteista minulla oli kaikista epävarmin olo, koska en ollut aiemmin valmistanut neuleita alusta lähtien itse. ADF-neuleiden tekeminen jäi kuitenkin viimeisille viikoille ennen näytöstä, koska ADF-kone oli epäkunnossa.

Pysyin koko kevään ajan ihan hyvässä aikataulussa ja tuotteiden valmistus sujui ilman suurempia ongelmia. Etenin ompelussa tuotekategoria kerrallaan, mikä nopeutti ompelutahtia entisestään. Kun olin ommellut ensin yhden puvuntakin, seuraavat menivät huomattavasti nopeammin. Kaarevissa muodoissa, kuten esimerkiksi olan pyöriöissä oli haastetta, sillä silkki ei värjäyksen jälkeen joustanut ollenkaan ja oli tunnultaan paperin kaltainen. Myös taskujen aukileikkausten ja tikkausten kanssa tuli olla todella huolellinen, ettei kangas repeäisi.

Ribbi-paitojen ja -housujen valmistamiseen meni koko kevät, sillä kappaleiden muotoon neulominen käsikoneilla vei paljon aikaa. Valmiiden neulekappaleiden painaminen oli myös työlästä. Kappaleet oli pakko pingottaa pöytään teipattuihin pyyhkeisiin kiinni, jotta ribbineulos pysyisi auki ja pigmentin tasainen levittäminen onnistuisi. Näiden lisäksi halusin koota paidat ja housut kokonaan käsin, mikä ei olisi ajallisesti onnistunut ilman assistenttini Ella Mustaniemen apua.

Mallisto oli pieniä viimeistelyjä vaille valmis pari päivää ennen viimeistä lineuppia. Koko kevään olin tähdännyt kahdeksaan lookkiin, mutta lopullinen mallisto koostui yhteensä kymmenestä lookista. Kokonaisuuteen kuuluu kuusi silkistä valmistettua lookkia ja neljä neulelookkia. Tuotteita on yhteensä 24.

5 Yhteenveto

Kun ajattelen tilannettani viime syksyn alkuun ja nyt noin kolme kuukautta näytöksen jälkeen, työn määrä tuntuu aika uskomattomalta. Näytöksen jälkeen päällimmäisenä tunteena oli valtava väsymys ja helpotus. Vasta elokuussa 2019 alkoi tuntua siltä, että olen palautunut tarpeeksi ja saanut riittävästi etäisyyttä kuluneeseen vuoteen, jotta olen pystynyt tarkastelemaansitä objektiivisesti. Päällimmäisenä minulle jäi mieleeni koko mallistoprojektin kaksijakoisuus. Koko syksy oli itselleni tuskailua ja turhautumista, kun taas kevät oli yllättävän johdonmukaista etenemistä ja työskentelyä.

Olen kuitenkin erittäin tyytyväinen lopputulokseen, ottaen huomioon syksyn vaikeudet. Niistä huolimatta onnistuin tekemään kymmenen asukokonaisuuden malliston, jossa kaikki materiaalit on tehty itse. Tuntuu myös, että vihdoinkin löysin estetiikan, joka tuntuu omalta ja luontevalta. Tulevaisuudessa haluan kuitenkin kiinnittää huomiota paljon johdonmukaisempaan ja syvällisempään taustamateriaalin keräämiseen, sillä se säästää paljon tuskalta suunnitteluvaiheessa.

Olin toisen kandidivuoteni jälkeen innostunut neuleista, mutta tämän malliston aikana mielenkiinto on saanut uuden tason, kun pääsi toteuttamaan kokonaisia vaatteita. Maisterivaiheessa aion ehdottomasti paneutua neuleeseen syvemmin ja tulevaisuudessa toivon työskenteleväni sen parissa. Ylipäätään tämän vuoden aikana olen huomannut, että omat intressini ja vahvuuteni ovat enemmän teknistä

Tekijä Eerika Yli-Rahko
Työn nimi Taiteen kandidaatin opinnäytetyö
Laitos Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Koulutusohjelma Muoti

---

6 Kiitos

Tuomas Laitinen

Anna-Mari Leppisaari

Elina Peltonen

Anna Leinonen

Sari Kivimäki

Reetta Myllyniemi

Eeva Heikkinen

Päivi Miettinen

Ella Mustaniemi

Juha Vehmaanperä

Ulla Pihlajaviita

Novita / Tex-Inno Ry

7 Lähteet

7.1 Painetut lähteet

Albers, J. (1975) *Interaction of Color*. Yale University Press, New Haven and London. (Kärkkäinen, M. & Laitinen, E. suom.). (1991) Josef Albers, *Värien vuorovaikutus*. Vapaa Taidekoulu, Helsinki.

Constantino, M. (1997) *Men's fashion in the Twentieth century, From frock coats to intelligent fibres*. B T Batsford Ltd. London.

Itten, J. (1961) *KUNST DER FARBE*, Studienausgabe. Ravensburger Buchverlag Otto Maier GmbH. (Kare, A. suom.). (1970) Johannes Itten, *Värit taiteessa*. Kustannus Oy Taide, Helsinki.

Koda, H. & Martin, R. (1989) *Jocks and Nerds, Men's style in the Twentieth century*. RIZZOLI INTERNATIONAL PUBLICATIONS, INC. New York.

7.2 Kuvat

SIVU 1, kansi: Matias Jalmari

SIVU 2, final walk: Anna Äärelä

SIVU 3, sisällys: oma kuva

SIVU 5, Complementary contrast: (Kare, A. suom.). (1970) Johannes Itten, Värit taiteessa. Kustannus Oy Taide, Helsinki.

SIVU 6, 2 Taustatutkimus: oma kuva

SIVU 8, neulenäyte: oma kuva

SIVU 10, taskut: oma kuva

SIVU 11, (vasen) Oiled waterproof nylon suit: Hulton Getty Collection: Constantino, M. (1997) Men's fashion in the Twentieth century, From frock coats to intelligent fibres. (oikea) Kuva kirjasta: Chenoune, F. (1993) A history of men's fashion. Paris: Flammarion.

SIVU 12, (molemmat kuvat) Prince of Wales: Koda, H. & Martin, R. (1989) Jocks and Nerds, Men's style in the Twentieth century.

SIVU 15, kuva kirjasta: Chenoune, F. (1993) A history of men's fashion. Paris: Flammarion.

SIVU 16, luonnoksia: oma kuva

SIVU 17, luonnoksia: oma kuva

SIVU 19, takin yksityiskohta: oma kuva

SIVU 20, pigmentillä päällystetty ribbi: oma kuva

SIVU 21, Links links: oma kuva

SIVU 22, sovitukset: omakuva

SIVU 23, näytös19 back stage: oma kuva

SIVU 25, painostudioprosessi: oma kuva

SIVU 26, final lineups: oma kuva

SIVU 28, haalari yksityiskohta: oma kuva

SIVU 29, takit: oma kuva

SIVU 30-31, sovitukset: oma kuva

SIVU 34-36, protot: oma kuva

SIVU 38, Look 10 detail: Guillaume Roujas

SIVU 39, näytös19 backstage: Tuuli-Tytti Koivula

SIVU 40, Lineup: Guillaume Roujas

SIVU 42, näytös19 backstage: Tuuli-Tytti Koivula

SIVU 43, tasku yksityiskohta: oma kuva

SIVU 45, Anselme: Angelina Ilmast

SIVU 46, Heikki: Diana Luganski

SIVU 47, Mats: Matias Jalmari

SIVU 48, Look 9 detail: Guillaume Roujas

SIVU 49, Erik: Matias Jalmari